नेपाल गजेट

भाग २

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड १५] काठमाडौं, चैत्र १० गते २०२२ साल [अतिरिक्ताङ्क ३६

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर बिक्रम शाहदेबबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिएबमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०२२ सालको ऐन नं. १९

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला ओजस्विराजन्य अति तेजस्वी त्रिभुवन प्रजातन्त्रश्रीपद अति कीर्तिमय नेपालश्रीपद प्रोज्ज्वल नेपालतारा ॐ रामपट्ट अतुलज्योतिर्मय त्रिशक्तिपट्ट अतिप्रवल गोरखादक्षिणबाहु महाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

स्थानीय प्रशासन व्यवस्था ऐन २०२२

प्रस्तावना:– स्थानीय प्रशासनका एकाईहरूलाई पनि विभिन्न तहका पञ्चायतहरूको एकाई अनुरूप गर्न तथा पञ्चायती व्यवस्था अनुकूल प्रशासन विकेन्द्रीकरण गर्नको लागि अञ्चल तथा जिल्लाको प्रशासन व्यवस्थामा तत्काल समयानुकूल परिवर्तन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेको छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भः– (१) यस ऐनको नाम "स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२२" रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपाल अधिराज्यभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. अञ्चल तथा जिल्ला विभाजनः– (१) प्रशासनको प्रयोजनको लागि नेपाल अधिराज्यलाई विभिन्न अञ्चल तथा जिल्लाहरूमा विभाजन गरिएको छ र प्रत्येक जिल्लालाई नगर पञ्चायत र गाउं सभाका ईलाकाहरूमा बांडिएको छ ।

(२) विभिन्न अञ्चल तथा जिल्लाहरूको संख्या एवं नाम यस ऐनको अनुसूचीमा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ तथा नगर पञ्चायत र गाउं सभाका इलाकाहरूको संख्या एवं नाम श्री ५ को सरकारले समय समयमा नेपाल गजेटद्वारा सूचना प्रकाश गरी तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) प्रत्येक अञ्चलको क्षेत्र सम्बन्धित अञ्चल सभाको क्षेत्र अनुरूप र प्रत्येक जिल्लाको क्षेत्र सम्बन्धित जिल्ला सभाको क्षेत्र अनुरूप हुनेछ ।

(४) प्रत्येक अञ्चल तथा जिल्लाको सदर मुकाम श्री ५ को सरकारले नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाश गरी तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

(५) यस दफामा व्यवस्था गरिएदेखि बाहेक कुनै नेपाल कानून वा प्रशासकीय व्यवहारमा रहेको अञ्चल तथा जिल्लाहरूको नामकरण र विभाजन खारेज गरिएको छ ।

३. अञ्चल प्रशासनः– (१) अञ्चल प्रशासनको लागि प्रत्येक अञ्चलमा श्री ५ को सरकारद्वारा नियुक्त एकजना अञ्चलाधीश रहनेछ । अञ्चलाधीश आफ्नो अञ्चलमा श्री ५ को सरकारको मुख्य प्रशासकीय अधिकारी हुनेछ र अञ्चलको सामान्य प्रशासनको उत्तरदायित्व निजमाथि रहनेछ ।

(२) अञ्चलाधीशको अधिकार र कर्तव्य देहाय बमोजिम हुनेछः–

(क) आफ्नो अञ्चलमा शान्ति सुव्यवस्था एवं सुरक्षा कायम गर्नु र सामान्य प्रशासनको रेखदेख गर्नु,

(ख) श्री ५ को सरकारका विभिन्न मन्त्रालय वा विभागहरूका अञ्चलस्तरीय अफिसहरूको कामको सामान्य रेखदेख, नियन्त्रण र समन्वय गर्नु,

(ग) आफ्नो अञ्चलभित्रका अञ्चल पञ्चायत, जिल्ला पञ्चायत एवं नगर र गाउं पञ्चायतहरूको काम कारवाहीको अध्ययन र निरीक्षण गरी आवश्यक मार्ग प्रदर्शन गर्नु,

यस खण्ड बमोजिम नगर वा गाउँ पञ्चायतहरूलाई मार्ग प्रदर्शन गर्दा सम्बन्धित जिल्ला पञ्चायत मार्फत गर्नु पर्छ ।

अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(घ) यस ऐनमा उल्लेख गरिए अनुसारको तथा 'अन्य नेपाल कानूनमा निजलाई भएको अन्य अधिकारको प्रयोग र कर्तव्यको पालन गर्नु, र

(ङ) श्री ५ को सरकारले समय समयमा सामान्य वा विशेष रूपमा दिएको आदेश र निर्देशन अनुसार अन्य काम कारवाहीहरू गर्नु ।

(३) श्री ५ को सरकारले अञ्चलाधीशलाई निजको कार्यमा सहायता गर्न वा कुनै खास क्षत्रको खास काम गर्न आवश्यकतानुसार सहायक अञ्चलाधीशको नियुक्ति गर्न सक्ने छ । सहायक अञ्चलाधीशले आफूलाई प्रदान गरिएको वा प्रत्यायोजित गरिएको अधिकारको प्रयोग र कर्तव्यको पालन गर्नेछ ।

४. गढी, गौंडा, गोस्वारा र मेजिष्ट्रेट अफिसहरूको खारेजी:– (१) गढी, गौंडा, गोस्वारा र मेजिष्ट्रेट अफिस खारेज गरिएका छन् ।

(२) प्रचलित नेपाल कानूनद्वारा बडाहाकिम वा मेजिष्ट्रेटलाई भएको अधिकार र कर्तव्यहरूको प्रयोग र पालन आपनो अञ्चलभित्र अञ्चलाधीशले गर्नेछन् ।

तर यस उप-दफा वा अन्य नेपाल कानून बमोजिम अञ्चलाधीशलाई प्राप्त भएको वा हुन आउने अधिकार र कर्तव्यहरू मध्ये सबै वा केही श्री ५ को सरकारले नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी सम्बन्धित जिल्ला पञ्चायत वा अन्य कुनै अधिकारीलाई प्रदान गर्न सक्नेछ र सो बमोजिम अधिकार र कर्तव्य प्रदान गरिएकोमा सो जिल्ला पञ्चायत वा सो अधिकारीले मात्र त्यस्तो अधिकारको प्रयोग र कर्तव्यको पालन गर्नेछन् ।

५. अञ्चलाधीशको अधिकारको प्रत्यायोजन:– यस ऐन वा अन्य नेपाल कानून बमोजिम आफूलाई प्राप्त भएको अधिकारहरू मध्ये सबै वा केही अधिकारहरू अञ्चलाधीशले श्री ५ को सरकारको पूर्व स्वीकृतिलिई आपनो मातहतका सहायक अञ्चलाधीश वा आपनो क्षेत्रभित्रका प्रमुख जिल्ला अधिकारी लगायत अन्य कुनै अधिकारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

६. जिल्ला प्रशासन:– (१) नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी श्री ५ को सरकारले सोही सूचनामा तोकिएको प्रत्येक जिल्लामा एकजना प्रमुख जिल्ला अधिकारी नियुक्त गर्न सक्नेछ । प्रमुख जिल्ला अधिकारी सम्बन्धित जिल्ला पञ्चायतको सचिव हुनेछ ।

(२) प्रमुख जिल्ला अधिकारीको कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:–

(क) जिल्ला पञ्चायतको निर्णयलाई कार्यान्वित गर्नु,

(ख) श्री ५ को सरकारले नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिदिएको मन्त्रालय वा विभाग बाहेक अरू मन्त्रालय वा विभागहरूको जिल्लास्तरीय अफिसहरूको कार्यको रेखदेख, नियन्त्रण र समन्वय श्री ५ को सरकारद्वारा निर्धारित नीति अन्तर्गत जिल्ला पञ्चायतको सामान्य निर्देशनभित्र रही गर्नु,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) श्री ५ को सरकारले समय समयमा दिएको आदेश वा निर्देशन अनुसार अन्य काम कारवाही गर्नु,

(घ) श्री ५ को सरकार वा सम्बन्धित अञ्चलाधीशले समय समयमा सुम्पेको अधिकारको प्रयोग गर्नु ।

७. श्री ५ को सरकारले अधिकार प्रदान गर्न सक्नेः– (१) अदालत बाहेक अन्य कुनै अधिकारी वा संस्थालाई कुनै प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम विशेष वा सामान्यरूपले प्राप्त भैरहेको अधिकारहरू मध्ये सबै वा केही श्री ५ को सरकारले नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी सम्बन्धित जिल्ला पञ्चायत वा अन्य कुनै अधिकारीले प्रयोग गर्न पाउने गरी प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(२) उप-दफा (१) बमोजिम कुनै अधिकारी वा संस्थाको अधिकार जिल्ला पञ्चायत वा अन्य कुनै अधिकारीलाई प्रदान गरिएकोमा सो प्रदान गरिएको जिल्ला पञ्चायत वा अधिकारी बाहेक अन्य कुनै अधिकारी वा संस्थाले सो अधिकार प्रयोग गर्न पाउने छैन ।

८. काम कारवाईको मान्यताः– यस ऐन बमोजिम कुनै अधिकारीको अधिकार र कर्तव्य कुनै अर्को अधिकारी वा जिल्ला पञ्चायतलाई सुम्पिएको, प्रदान गरिएको वा प्रत्यायोजन भएकोमा त्यस्तो अधिकारी वा जिल्ला पञ्चायतले सो अधिकारको प्रयोग वा कर्तव्यको पालन गरी गरेको काम कारवाई जुन अधिकारीको अधिकार वा कर्तव्य सुम्पिएको, प्रदान गरिएको वा प्रत्यायोजन भएको हो सोही अधिकारीको हैसियतले गरे भए सरह मानिने छ ।

९. रूपान्तरः– प्रचलित नेपाल कानूनमा बडाहाकिम वा मेजिष्ट्रेट भन्ने शब्दहरू उल्लेख भएका ठाउंहरूमा सो शब्दहरूको सट्टा अञ्चलाधीश भन्ने शब्द र गढी, गौंडा, वा गोस्वारा भन्ने शब्दहरू उल्लेख भएका ठाउंहरूमा सो शब्दहरूको सट्टा अञ्चलाधीश अफिस भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१०. नियम बनाउन सक्नेः– यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्नका लागि श्री ५ को सरकारले नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।

११. बाधा अड्काउ हटाउने अधिकारः– यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्न कुनै बाधा अड्काउ परेमा श्री ५ को सरकारले सो बाधा अड्काउ हटाउनको लागि नेपाल गजेटमा सूचना प्रकाशित गरी चाहिंदो आदेश निकाल्न सक्नेछ र त्यस्तो आदेश यस ऐनमा परे सरह मानिनेछ ।

१२. बचाउः– यो ऐन वा यस ऐन अन्तगतको नियम वा आदेशमा लेखिएको कुरामा सोही बमोजिम र अरूमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१३. स्थानीय प्रशासन व्यवस्था अध्यादेश, २०२२ निस्क्रिय भएपछि त्यसको परिणामः– स्थानीय प्रशासन व्यवस्था अध्यादेश निस्क्रिय भएपछि अर्कै अभिप्राय नदेखिएमा सो निस्क्रियताले,–

(क) निस्क्रिय हुंदाको बखत कायम नरहेको कुनै कुरालाई जगाउंदैन,

(ख) सो अध्यादेश बमोजिम चालू भएको कुरा वा सो बमोजिम रीत पुऱ्याई अघिनै गरिएको कुनै काम वा भोगिसकेको कुनै कुरालाई असर पार्दैन,

(ग) सो अध्यादेश बमोजिम पाएको, हासिल गरेको वा भोगेको कुनै हक सुबिधा, कर्तव्य वा दायित्वमा असर पार्दैन,

(घ) सो अध्यादेश विरुद्ध गरेको कुनै कसूर वापत भएको कुनै दण्ड सजायलाई असर पार्दैन, र

(ङ) माथि लेखिएको कुनै त्यस्तो हक, सुबिधा, कर्तव्य, दायित्व, दण्ड सजायका सम्बन्धमा गरिएको कुनै कानूनी कारवाही वा उपायलाई असर पार्दैन र उक्त अध्यादेश कायम रहे सरह त्यस्तो कुनै कानूनी कारवाई वा उपायलाई शुरू गर्न, चालू राख्न वा लागू गर्न सकिनेछ र त्यस्तो दण्ड सजाय पनि गर्न सकिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची

अञ्चल तथा जिल्लाहरूको संख्या र नाम

अञ्चलहरूको संख्याः– १४

जिल्लाहरूको संख्याः– ७५

अञ्चल	जिल्ला
१. मेची	(१) ताप्लेजुङ्ग
	(२) पांचथर
	(३) इलाम
	(४) झापा
२. कोशी	(१) संखुवासभा
	(२) तेह्रथुम
	(३) धनकुटा
	(४) मोरङ
	(५) सुनसरी
३. सगरमाथा	(१) सोलुखुम्बु
	(२) भोजपुर
	(३) खोटाङ
	(४) ओखलढुङ्गा
	(५) उदयपुर
	(६) सप्तरी
	(७) सिराहा
४. जनकपुर	(१) दोलखा
	(२) रामेछाप
	(३) सिंधुली
	(४) धनुषा
	(५) महोत्तरी
	(६) सर्लाही

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

५. बागमती
(१) सिन्धुपाल्चोक
(२) रसुवा
(३) काभ्रेपलाञ्चोक
(४) भक्तपुर
(५) ललितपुर
(६) काठमाडौं
(७) नुवाकोट
(८) धादिङ

६. नारायणी
(१) मकवानपुर
(२) रौतहट
(३) बारा
(४) पर्सा
(५) चितवन

७. गण्डकी
(१) गोरखा
(२) मनाङ
(३) लमजुङ
(४) कास्की
(५) पर्वत
(६) तनहूं
(७) स्याङजा

८. लुम्बिनी
(१) गुल्मी
(२) पाल्पा
(३) अर्घाखांची
(४) नवल–परासी
(५) रूपन्देही
(६) कपिलवस्तु

९. धवलागिरि
(१) मुस्ताङ
(२) डोल्पा
(३) म्याग्दी
(४) बागलुङ्ग

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१०. रापती
(१) रुकुम
(२) रोल्पा
(३) प्यूठान
(४) सल्यान
(५) दाङदेउखुरी

११. कर्णाली
(१) मुगु
(२) हुम्ला
(३) तिब्बकोट
(४) जुम्ला

१२. भेरी
(१) जाजरकोट
(२) दैलेख
(३) सुर्खेत
(४) बांके
(५) बर्दिया

१३. सेती
(१) बाजुरा
(२) बझाङ
(३) अछाम
(४) डोटी
(५) कैलाली

१४. महाकाली
(१) दार्चुला
(२) बैतडी
(३) डडेल्धुरा
(४) कञ्चनपुर

लालमोहर सदर मिति २०२२।१२।१०।४

आज्ञाले–
विनोदप्रसाद धिताल
श्री ५ को सरकारको सचिव ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।